

Sygn. akt I C 1032/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 października 2013 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący : SSO Andrzej Żelazowski

Protokolant: Anna Żarczyńska-Ziobro

po rozpoznaniu w dniu 10 października 2013 r. w Krakowie

sprawy z powództwa **Gminy B.**

przeciwko **Gminie W.**

o zapłatę

I. oddała powództwo;

II. zasądza od strony powodowej Gminy B. na rzecz strony pozwanej Gminy W. kwotę 7.200,00 zł (słownie złotych: siedem tysięcy dwieście) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

III. nieuiszczonymi kosztami sądowymi, od których uiszczenia strona powodowa Gmina B. była zwolniona obciąża Skarb Państwa.

Sygn. akt I C 1032/12

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 24 października 2013 r.

Strona powodowa Gmina B. – w pozwie skierowanym przeciwko pozwanej Gminie W. (k. 1-17) – wniosła o: 1. zasądzenie od strony pozwanej na jej rzecz kwoty 2.011.235,47 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty; 2. zasądzenie od strony pozwanej na jej rzecz zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Na uzasadnienie strona powodowa wskazała, iż jej roszczenie przeciwko stronie pozwanej wynika z łączącego strony stosunku cywilnoprawnego o treści określonej w Statucie Związku (...), Z. i B. ds. (...) Oczyszczalni (...) z siedzibą w Z. oraz Porozumieniu z dnia 20.01.1999 r. zawartym pomiędzy Gminami W., Z. i B.. Jak podała strona powodowa, w/w Związek (...) został utworzony na mocy porozumienia (...) W. i Z. w 1994 r. w celu budowy wspólnej oczyszczalni ścieków i kolektorów oraz zagospodarowania odpadów – według treści przyjętego Statutu z 1995 r. W dniu 18.10.1996 r. Rada Gminy B. podjęła uchwałę w sprawie przystąpienia do tego Związku, z kolei Rady Gminy W. podjęły uchwały o rozszerzeniu Związku o Gminę B. odpowiednio w dniu 30.12.1996 r. i w dniu 27.12.1996 r. – w dniu 14.10.1997 r. opublikowany został tekst jednolity Statutu Związku, który uchwałą z dnia 03.03.1997 r. został przyjęty przez Radę Gminy B.. Gminy W., Z. i B. – wobec przystąpienia tej ostatniej do Związku – zawarły w dniu 20.01.1999 r. porozumienie w sprawie określenia wysokości i terminów wpłaty Gminy B., które stanowiły pokrycie dotychczas poniesionych nakładów na budowę oczyszczalni – w porozumieniu strony ustaliły ponadto, że obsługa zadłużenia oraz bieżącego utrzymania oczyszczalni i Związku obciąża Gminy wg klucza procentowego udziałów, tak samo jak przyjęto

w Statucie dla celów realizacji inwestycji, tj. Gmina W. 39,1 %, Gmina Z. – 39,2% oraz Gmina B. - 21,7%. Rada Gminy W. w dniu 15.10.2003 r. podjęła uchwałę o wystąpieniu Gminy W. ze Związku (...) (która weszła w życie z dniem jej podjęcia) i od tego czasu Gmina W. nie dokonuje wpłaty do Związku oraz na poczet długów Związku, a także nie uczestniczy w jego działalności.

W ocenie strony powodowej, na skutek wystąpienia Gminy W. ze Związku doszło do niewykonania przyjętego przez Gminę W. zobowiązania prowadzenia związku w celu wspólnego wykonywania zadań. Pozostali po wystąpieniu członkowie Związku, tj. Gmina Z. oraz B., stanęli bowiem wówczas przed koniecznością dalszego utrzymania związku bądź jego likwidacji. Z uwagi na charakter zadań wspólnego przedsięwzięcia (oczyszczanie ścieków) oraz wykonane przez Związek inwestycje finansowane ze środków obcych, pozostałe gminy nie wystąpiły ze Związku i dalej ponosiły koszty działalności Związku, w tym zaspokajały wierzycieli Związku. Strona powodowa podniosła, iż w powstałym stosunku prawnym wynikającym ze Statutu Związku oraz Porozumienia Gmina B. jest zatem wierzycielem a Gmina W. dłużnikiem, którego obowiązki względem strony powodowej jako wierzyciela wynikają z przepisów prawa z uwzględnieniem umowy związkowej oraz porozumienia. Strona powodowa podkreśliła, iż jako wierzyciel nie miała żadnych podstaw, aby spodziewać się niewykonania zobowiązania przez pozwaną Gminę W., a w szczególności zaprzestania spłaty zobowiązań wobec instytucji finansowych. Biorąc pod uwagę powyższe, zdaniem strony powodowej, Gmina B. doznała szkody na skutek zdarzenia w postaci niewykonania zobowiązania przez pozwaną Gminę W.. Szkada ta powstała w normalnym następstwie zawinionych działań (zaniechań) strony pozwanej jako dłużnika – gdyby bowiem pozwana Gmina W. wykonała swoje zobowiązanie, to Gmina B. poniosłaby mniejsze nakłady na finansowanie wspólnego przedsięwzięcia i nie doszłoby do wyrządzenia szkody. Strona powodowa podała, iż różnica pomiędzy wielkością faktycznie wydatkowanych środków przez Gminę B. w okresie 2004-2010, a hipotetycznym obciążeniem wynikającym z klucza przyjętego przez Gminy W., Z. i B. wynosi 1.671,993,69 zł, a ponadto Gmina B. poniosła bezpośredni koszt pozyskania środków, o których mowa wyżej, w wysokości łącznie 339.241,78 zł – suma wskazanych kwot wynosi 2.011.235,47 zł i kwota ta stanowi dla Gminy B. szkodę (rzeczywistą stratę) pozostającą w związku przyczynowym z niewykonaniem przez Gminę W. zobowiązania opisanego w pozwie. Jako podstawę prawną roszczenia przeciwko Gminie W. strona powodowa wskazała art. 471 k.c., statuujący reżim odpowiedzialności kontraktowej dłużnika.

W odpowiedzi na pozew (k. 468-472) pozwana Gmina W. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od strony powodowej na jej rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

Strona pozwana przyznała, iż była uczestnikiem Związku (...), Z. i B. ds. budowy oczyszczalni ścieków i kolektorów w Z. oraz że wystąpiła z niego w następstwie podjęcia przez Radę Gminy W. uchwały z dnia 15.10.2003 r., którą W. Gminy W. doręczył uczestnikom i organom Związku w dniu 21.10.2003 r. Przyczyną wystąpienia pozwanej Gminy ze Związku było niezrealizowanie jego celów – pomimo dokonanych przez stronę pozwaną wpłat na cele Związku w łącznej kwocie 7.059.856,36 zł nie doszło do wybudowania kolektorów ściekowych na terenie Gminy W., powstały one jedynie na terenie pozostałych (...) i jedynie one odnosiły realne korzyści wynikające z funkcjonowania Związku, a ze względu na złą sytuację finansową, w jakiej znalazł się Związek stał się on niezdolny do realizacji celu, do którego został powołany. W ocenie strony pozwanej, powództwo wytoczone przez Gminę B. w samej swej istocie jest bezzasadne. Powodowa Gmina nie wykazała istnienia roszczenia, tj. żadnej z przesłanek ewentualnej odpowiedzialności odszkodowawczej strony pozwanej, w szczególności przesłanki podstawowej i zasadniczej dla oceny tego roszczenia, tzn. niewykonania zobowiązania przez pozwaną Gminę W.. Strona pozwana podniosła, iż twierdzenie powodowej Gminy, jakoby zdarzeniem wywołującym szkodę było „wystąpienie Gminy W. ze struktur Związku i niewykonanie zobowiązania prowadzenia związku w celu wspólnego wykonywania zadań” nie zasługuje na aprobatę. W ocenie strony pozwanej Gmina W. była uprawniona do wystąpienia ze struktur Związku wobec czego z chwilą, w której z niego wystąpiła, przestała być zobowiązana do świadczeń określonych w statucie Związku – trudno zatem mówić o niewykonaniu zobowiązania, skoro z chwilą ważnego i prawnie skutecznego wystąpienia strony pozwanej ze Związku, podstawa do spełnienia świadczenia odpadła i Gmina W. nie była już zobowiązana do jakichkolwiek świadczeń na rzecz Związku. Powodowa Gmina B. nie wykazała istnienia związku przyczynowo-skutkowego pomiędzy wystąpieniem przez Gminę W. ze Związku (o ile w ogóle zdarzenie to może uchodzić za

niewykonanie zobowiązania) a zaistnieniem twierdzonej przez Gminę B. szkody, jak i wysokości tej szkody. Powodowa Gmina B. upatruje istnienia związku pomiędzy jej szkodą, wynikającą z ponoszenia określonych wydatków na pokrycie zobowiązań Związku, a zdarzeniem w postaci wystąpienia Gminy W. ze struktur Związku, podczas gdy przyczyny złej sytuacji ekonomicznej Związku wystąpiły jeszcze zanim Gmina W. zrezygnowała z członkostwa w Związku. Zobowiązania finansowe Gminy B. były zatem następstwem wadliwego prowadzenia spraw Związku przez jego organy, min. w wyniku nierealistycznej polityki gospodarczej przez ustalanie opłat za świadczone usługi poniżej kosztów. Ponadto świadczenia powodowej Gminy były wynikiem jej zobowiązań z uwagi na zabezpieczenie na jej majątku zobowiązań Związku (np. przez udzielenie w tym celu nieodwoływalnego pełnomocnictwa do rachunku bankowego powoda), były zatem następstwem czynności dokonywanych przez samą Gminę B..

Bezsporne w sprawie było, iż:

Plan wybudowania oczyszczalni ścieków wraz z siecią kolektorów powstał w 1989 r. w Gminie Z.. Pierwotne założenia projektowe z 1992 r., przewidywały budowę oczyszczalni o zdolności przyjęcia 3660 m³ na dobę, zostały jednak skorygowane z chwilą gdy zainteresowanie podłączeniem do oczyszczalni zaczęła wykazywać w 1994 r. Gmina W.. Zaprojektowano sieć kanalizacyjną oraz oczyszczalnię zdolną przyjąć 4.500 m³ ścieków na dobę. Miała ona obsługiwać Gminy Z. i W.. Pismem z dnia 03.11.1994 r. Gminy poinformowały Sejmik (...) Województwa (...) o zamiarze utworzenia Związku (...) w celu budowy wspólnej oczyszczalni ścieków i kolektorów oraz zagospodarowania odpadów. W piśmie z dnia 29.12.1994 r. Sejmik (...) Województwa (...) poinformował Gminy, iż przyjął do wiadomości zamiar utworzenia Związku (...) ds. (...) Oczyszczalni (...). Rada Gminy W. w dniu 29.06.1995 r. podjęła uchwały o przystąpieniu do Związku (...) oraz o przyjęciu Statutu Związku, zaś Rada Gminy Z. stosowne uchwały podjęła w dniu 24.06.1995 r. Związek (...) wpisany został do rejestru związków międzygminnych pod poz. (...) z datą 17.07.1995 r., a Statut Związku ogłoszony został w Dzienniku Urzędowym Województwa (...) Nr 11 z dnia 25.07.1995 r. W dniu 18.10.1996 r. Rada Gminy B. podjęła uchwałę w sprawie przystąpienia do Związku (...). Rady Gminy Z. i Gminy W. podjęły (odpowiednio w dniu 30.12.1996 r. i w dniu 27.12.1996 r.) uchwały o rozszerzeniu Związku o Gminę B., zaś w dniu 14.10.1997 r. opublikowany został jednolity tekst Statutu Związku (...), Z. i B. (Dz. U. Województwa (...) Nr 14, poz. 119) uwzględniający okoliczność przystąpienia Gminy B. do Związku - uchwałą z dnia 03.03.1997 r. Rada Gminy B. przyjęła Statut Związku. W związku z przystąpieniem Gminy B. do Związku, oczyszczalnia ścieków miała możliwość wykorzystania w pełni swojej zdolności do pracy, co obniżyło koszty jej działania.

W w/w Statucie zawarto ustalenie stosunku procentowego, w jakich Gminy będące członkami Związku miały partycypować w kosztach budowy oczyszczalni i kolektorów – uczestniczące w Związku gminy zobowiązały się ponadto do pokrywania kosztów jego działania, jak też partycypowania w spłatach kredytów w ułamkach ustalonych w Statucie Związku oraz w dodatkowym porozumieniu. Zgodnie ze Statutem Związku z 1997 r. oraz zawartym na jego podstawie Porozumieniem - umową z dnia 20.01.1999 r. udział finansowy w kosztach budowy kolektorów w oczyszczalni uzależniony został od ilości ścieków, które będą według prognozy odprowadzane przez poszczególne gminy, określonej procentowo – wysokość udziałów przedstawiała się następująco: Gmina Z. – 39,2%, Gmina W. – 39,1%, zaś Gmina B. – 21,7%; według tego samego klucza procentowego, jaki przyjęto dla celów realizacji inwestycji, ustalono koszty obsługi zadłużenia oraz bieżącego utrzymania oczyszczalni i Związku.

W ramach funkcjonowania struktury Związku wykonano: obiekty oczyszczalni ścieków w miejscowości P. na terenie Gminy Z. o wydajności 4.459 m³ ścieków na dobę (budowę oczyszczalni w P. zakończono 31.12.1998 r., a zmodernizowano ją w latach 2002 – 2003) oraz kanalizację sanitarną w następującym zakresie: kolektor fi 600 o dł. 3.075 m (61 studzienek), kolektor fi 400 o dł. 4.400,75 m (90 studzienek), kolektor fi 200 o dł. 44 m (1 studzienka), przepompownia ścieków w Gminie Z.. Ponadto do 2003 r. na terenie Gminy Z. wykonany został Kolektor głównego ciągu, zakończony w miejscowości R. na granicy pomiędzy Gminami Z. i W. – urządzenie to zostało zbudowane z intencją stworzenia możliwości podłączenia się do niego w późniejszym okresie czasu Gminy W. oraz stworzenia bezpośredniej możliwości zrzutu ścieków przez mieszkańców tej Gminy. Inwestorem zastępczym Związku (...) w zakresie budowy oczyszczalni ścieków i kolektora głównego było Przedsiębiorstwo Usług (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W..

W celu zapewnienia źródeł finansowania realizacji zadań statutowych Związek – działając w składzie dwóch gmin (Z. i W.), jak też Gminy B. po 1997 r. – zaciągnął pożyczki w Narodowym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w W. (dalej: (...) w W.), Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w K. (dalej (...) w K.) oraz Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w B. (dalej (...) w B.). Ponadto Związek działający jako osoba prawna ponosił inne obciążenia finansowe związane ze swoją działalnością. Do najbardziej znaczących zobowiązań zaciągniętych przez Związek należały: pożyczka w wysokości 1.900.000,00 zł z (...) w K. udzielona na podstawie umowy z dnia 03.08.1998 r.; pożyczka wysokości 2.750.000,00 zł z (...) w W. na podstawie umowy z dnia 19.02.1996 r. zawartej celem dofinansowania zadania - budowy grupowej mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków w P. dla (...) W. i Z.; pięć pożyczek w (...) w B. (z dnia 11.09.1998 r. – w wys. 500.000,00 zł; z dnia 18.06.1997 r. – w wys. 400.000,00 zł; z dnia 23.09.1996 r. – w wys. 262.500,00 zł; z dnia 18.07.1996 r. – w wys. 140.000,00 zł; z dnia 27.07.1995 r. – w wys. 27.07.1995 r.). Wyżej wymienione zobowiązania były zabezpieczone w formie: poręczeń ze strony poszczególnych (...) (a nadto również Gminy i Miasta O.), weksli czy też nieodwoływanych pełnomocnictw do zaspokajania się z rachunku bankowego (poszczególnych (...) lub Związku (...)).

Zgodnie ze Statutem Związek (...) ulegał rozwiązaniu z dniem zakończenia realizacji inwestycji określonej w § 4 tegoż Statutu.

W dniu 15.10.2003 r. Rada Gminy W. podjęła uchwałę nr (...) o wystąpieniu z ww. Związku i ustaniu w nim członkostwa z dniem 20 października 2003 r. Pismo zawierające treść powyższej uchwały z upoważnienia W. Gminy W. zostało wysłane i doręczone w dniu 21.10.2003 r. Zarządowi Związku (...) jak też przedstawicielom pozostałych gmin zrzeszonych w Związku poprzez G. I. ds. Kadr i Organizacji (...). Jako powód podjęcia uchwały wskazano okoliczność, iż z punktu widzenia uzasadnionego interesu Gminy W. w perspektywie celów i zadań Związku, określonych w §4 Statutu Związku, cele związku nie zostały osiągnięte. W uzasadnieniu do projektu uchwały podano, iż na chwilę obecną nie ma możliwości realizacji zadania statutowego przez budowę sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy W. bez zaciągania nowych, nieprzewidzianych zobowiązań finansowych, nadto eksploatacja oczyszczalni i sieci kanalizacyjnej stawała się z ekonomicznego punktu widzenia nieefektywna. Mając na uwadze powyższe stwierdzono, iż Związek nie osiągnął założonych celów, dla których został utworzony, a osiągnięcie tych celów w dającej się przewidzieć przyszłości z uwzględnieniem możliwości budżetowych Gminy, bilansu możliwych do osiągnięcia przychodów oraz koniecznych wydatków na określone ustawami zadania własne Gminy nie jest możliwe bez uszczerbku finansowego budżetu Gminy oraz bez szkody dla innych jej zadań.

Przed Sądem Okręgowym w K. toczyło się postępowanie pod sygn. akt I C 1832/04 z powództwa Związku (...), Z. i B. ds. (...) Oczyszczalni (...) z siedzibą w Z. przeciwko Gminie W. o zapłatę kwoty 110.626,02 zł (z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu) z tytułu utrzymania pozwanego Związku oraz oczyszczalni, za okres od 01.01.2004 r. do dnia 06.05.2004 r. Wyrokiem z dnia 19.03.2008 r. Sąd Okręgowy w K. oddalił wniesione powództwo. W uzasadnieniu wyroku Sąd uznał, iż brak jest podstaw prawnych dla obciążania pozwanej Gminy kosztami utrzymania powodowego Związku, skoro pod dacie wystąpienia ze Związku strona pozwana nie osiągała żadnych korzyści z działalności powodowego Związku i nie posiada uprawnień do mienia powodowego Związku. Wyrokiem z dnia 16.10.2008 r. Sąd Apelacyjny w K. oddalił apelację strony powodowej od tego ostatniego wyroku. W pisemnym uzasadnieniu wyroku Sąd Apelacyjny przesądził, iż Gmina W. po wystąpieniu ze Związku nie była już zobowiązana do świadczeń na jego rzecz; wskazał nadto, że doszło do złożenia przez Gminę W. skutecznego oświadczenia woli w tym zakresie.

Przed Sądem Okręgowym w K. toczy się nadto, pod sygn.. akt IC 333/08, postępowanie z powództwa Gminy W. przeciwko Związkowi o zapłatę kwoty 7.095.856,36 zł. Nieprawomocnym wyrokiem z dnia 13.05.2013 r. powództwo zostało oddalone w całości,

Ponadto Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Głównym celem wyżej wymienionego Związku (...) było wybudowanie oczyszczalni ścieków w P. (Gmina Z.) oraz kolektorów na terenie wszystkich (...) członków Związku, czyli całej sieci kanalizacyjnej; ponadto celem Związku było zagospodarowanie odpadów (§ 4 Statutu). Ostatecznie kolektor główny na terenie Gminy Z. (do granicy Gminy

W.) został wybudowany z funduszy Związku (...), zaś kolektor na terenie Gminy B. z funduszy własnych tej Gminy (albowiem nie było **zgody** pozostałych (...) na obsługiwanie kolektora zlokalizowanego jedynie na terenie Gminy B.). Każda natomiast z (...)uczestników Związku (...) we własnym zakresie zawierała umowy z wykonawcą w zakresie projektów kanalizacji na ich terenie (Gmina W. też zawarła w 1994 r. umowę z (...) sp. z o.o. na realizację sieci kanalizacyjnej, która miała umożliwić korzystanie z sieci wykonanej przez Związek (...), jednak wycofała się z realizacji tej umowy).

dowód: zeznania świadków: W. D., Z. B., T. J. i A. W. /zapis protokołu elektronicznego rozprawy z dnia 12.02.2013 r./; J. Z., I. Z., M. Ż. / zapis protokołu elektronicznego rozprawy z dnia 11.04.2013 r./, C. L. /zapis protokołu elektronicznego rozprawy z dnia 02.07.2013 r./; zeznania R. W. (1) Gminy B. /zapis protokołu elektronicznego rozprawy z dnia 10.10.2013 r./; M. W. Gminy W. /zapis protokołu elektronicznego rozprawy z dnia 10.10.2013 r./;

Całkowity koszt inwestycji i sieci kolektorów wynosić miał 16.377.500 zł. W roku 2003 wyniósł on jednak już ok. 25.000.000 zł. Regulowanie zobowiązań zaciągniętych przez Związek (...) w zakresie finansowania inwestycji w postaci oczyszczalni ścieków i kolektorów napotykało na problemy z uwagi na fakt, iż poszczególne Gminy zalegały z wpłatami środków pieniężnych na nie przypadających. W Związku (...) wykazywano liczne nieprawidłowości związane ze znacznym jego zadłużeniem.

Zarówno przed jak i po 2003 r. były prowadzone egzekucje zobowiązań Związku (...) przez jego wierzycieli.

Umowy pożyczek zaciągniętych przez Związek (...) celem sfinansowania budowy sieci kanalizacyjnej stwarzały możliwość umorzenia spłaty tychże pożyczek, jednak z uwagi na fakt występowania problemów ze spłatą zobowiązań przez Gminy, w przypadku największych obciążeń kredytowych takowych umorzeń nie udało się uzyskać.

dowód: zeznania świadków: W. D., Z. B., T. J. i A. W. /zapis protokołu elektronicznego rozprawy z dnia 12.02.2013 r./; zeznania R. W. (1) Gminy B. /zapis protokołu elektronicznego rozprawy z dnia 10.10.2013 r./; zeznania M. W. Gminy W. /zapis protokołu elektronicznego rozprawy z dnia 10.10.2013 r./; uzasadnienie projektu uchwały Rady Gminy W. nr (...)z dnia 15.10.2003 r. o wystąpieniu Gminy W. ze Związku (...) /k.34-35 akt sprawy SO w K.sygn. I C 333/08/.

Gmina W. natomiast – do momentu wystąpienia ze Związku (...) - wywiązała się ze swoich zobowiązań prawidłowo. W szczególności środki pieniężne przekazywane przez Gminę W. przeznaczone były na spłatę zobowiązań o charakterze inwestycyjnym, w tym zaciągniętych przez Związek (...) w postaci pożyczek w funduszach ochrony środowiska, część z tych środków przeznaczona zaś była na spłatę zobowiązań należnych na rzecz wykonawców usług i dostawców towarów, koniecznych w celu prowadzenia inwestycji (budowy) oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnej, pozostającej przedmiotem działalności Związku. W okresie członkostwa w strukturach Związku łączne wpłaty Gminy W. na rzecz Związku wyniosły 7.064.420,53 zł. W 2004 r. dodatkowo Gmina W. zmuszona została do dokonania wpłaty bądź uregulowania w imieniu Związku zobowiązań ogółem w wysokości 31.435,83 zł, w tym kwota 8.877,61 zł stanowi ekwiwalent pieniężny należnych i niewypłaconych przez władze związku diet na rzecz członków organów związku reprezentujących Gminę W. za okres do 20.10.2003 r., którą Gmina W. została zmuszona wpłacić na konto Związku, celem późniejszego wypłacenia przez władze związku diet osobom uprawnionym, którym Związek odmówił uregulowania, pozostała zaś część, tj. 22.558,22 zł, to środki zajęte i pobrane z konta Gminy W. przez pożyczkodawcę – (...) w W. , wskutek realizacji zabezpieczenia umowy pożyczki nr (...)–OK./P z dnia 19.02.1996 r. z późniejszymi aneksami, której stroną, jako pożyczkobiorcą pozostaje pozwany Związek, na skutek zwłoki w realizacji przez Związek (...) zobowiązań finansowych. W sumie wpłaty na kwotę 7.095.856,36 zł dokonane zostały do: Urzędu Miasta Z. – 623.773,00 zł, Zakładu (...) – 5.643.721,24 zł, (...) w B. – 828.362,12 zł.

dowód: zeznania świadków: J. Z., I. Z. /zapis protokołu elektronicznego rozprawy z dnia 11.04.2013 r./; C. L., M. S. /zapis protokołu elektronicznego rozprawy z dnia 02.07.2013 r./; zeznania R. W. (1) Gminy B. /zapis protokołu elektronicznego rozprawy z dnia 10.10.2013 r./; M. W. Gminy W. /zapis protokołu elektronicznego rozprawy z dnia 10.10.2013 r./; uzasadnienie projektu uchwały Rady Gminy W. nr (...) z dnia 15.10.2003 r. o wystąpieniu Gminy W. ze Związku (...) /k.34-35 akt sprawy I C 333/08/; zestawienie wpłaty z dnia 02.11.2004 r. przeznaczone dla (...) Izby

(...) w K. /k. 28-31 akt sprawy I C 333/08/; polecenia przelewów z lat 1995-2004 /k. 50-130 akt sprawy SO w K.sygn. I C 333/08 /.

Faktyczną przyczyną wystąpienia Gminy W. ze Związku (...) w 2003 r. był brak zgody strony pozwanej na finansowanie wspólnej inwestycji w sytuacji, gdy dotychczas nie przynosiło to żadnego wymiernego efektu, albowiem na jej terenie nie została wybudowana żadna inwestycja kanalizacyjna. Wystąpienie Gminy W. ze Związku (...) było efektem społecznego nacisku mieszkańców tejże Gminy. W Statucie Związku (...) nie znalazł się zapis o możliwości wypowiedzenia członkostwa przez którąkolwiek z (...), gdyż nie zakładano – nawet hipotetycznie – możliwości, że którykolwiek z członków będzie zainteresowany wystąpieniem. Skuteczność uchwały w tym przedmiocie potwierdzona została wyrokami sądów administracyjnych, a w szczególności przesądzona została uchwałą Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 11.04.2005 r., sygn. akt OPS 2/04 (k. 37-38 akt Sądu Okręgowego w K.sygn.. IC 333/08).

Po 2003 r. Gmina Z. i Gmina B. przyjęły solidarnie, iż będą partycypować w regulowaniu zobowiązań Związku (...) w proporcji po 50%. Po wystąpieniu Gminy W. Gmina B. przystąpiła do renegotjacji zobowiązań wobec (...) w W. i (...) w K., w efekcie których podpisano porozumienia, na mocy których Gmina B. przejęła bezpośrednio na siebie regulację zobowiązań zaciągniętych przez Związek (...), a przez nią poręczonych celem uniknięcia narażenia Gminy na zajęcie jej rachunków bankowych.

Gmina W. i jej mieszkańcy nie doznawali ograniczeń w dostępie do oczyszczalni i kolektora głównego zarówno po ich wybudowaniu jak i po 2003 r., w szczególności zaś mieli i mają przez cały czas możliwość dowozu do nich odpadów. Po wystąpieniu ze Związku (...) rozważała możliwość wybudowania własnej oczyszczalni w miejscowości G..

dowód: uzasadnienie projektu uchwały Rady Gminy W. nr (...) z dnia 15.10.2003 r. o wystąpieniu Gminy W. ze Związku (...); zeznania świadków: W. D., Z. B., T. J. i A. W. /zapis protokołu elektronicznego rozprawy z dnia 12.02.2013 r./; zeznania świadków: J. Z., I. Z., M. Ż. /zapis protokołu elektronicznego rozprawy z dnia 11.04.2013 r./; zeznania świadków: J. B., T. S., C. L., M. S. /zapis protokołu elektronicznego rozprawy z dnia 02.07.2013 r./; zeznania R. W. (1) Gminy B. i M. W. Gminy W. /zapis protokołu elektronicznego rozprawy z dnia 10.10.2013 r./.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Strona powodowa Gmina B. domagała się zasądzenia na jej rzecz od strony pozwanej Gminy W. kwoty 2.011.235,47 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych. Swoje roszczenie strona powodowa wywiodła z łączącego strony stosunku cywilnoprawnego o treści określonej w Statucie Związku (...), Z. i B. ds. (...) Oczyszczalni (...) z siedzibą w Z. z 1997 r. oraz Porozumieniu z dnia 20.01.1999 r. zawartym pomiędzy Gminami W., Z. i B., a konkretnie z faktu niewykonania przyjętego przez Gminę W. zobowiązania prowadzenia Związku w celu wspólnego wykonywania zadań na skutek wystąpienia tejże Gminy ze struktur Związku. Jako podstawę prawną roszczenia przeciwko Gminie W. strona pozwana wskazała art. 471 k.c. statuujący reżim odpowiedzialności kontraktowej dłużnika. W odpowiedzi na pozew pozwana Gmina W. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od strony powodowej na jej rzecz kosztów procesu według norm przepisanych. Zdaniem strony pozwanej, powodowa Gmina B. nie wykazała istnienia roszczenia, tj. żadnej z przesłanek ewentualnej odpowiedzialności odszkodowawczej strony pozwanej, w szczególności przesłanki podstawowej i zasadniczej dla oceny tego roszczenia, tzn. niewykonania zobowiązania przez pozwaną Gminę W..

Na wstępie wskazać należy, iż niniejszy spór ma niewątpliwie charakter cywilnoprawny, co znajduje swoje potwierdzenie w bogatym orzecznictwie Sądu Najwyższego. W szczególności w wyroku z dnia 02.04.2003 r. Sąd Najwyższy podkreślił, iż spór dotyczący rozliczeń pomiędzy związkiem komunalnym utworzonym na podstawie art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 08.03.1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz. U. z 1996 r., Nr 13, poz. 74 ze zm.), a uczestniczącą w nim gminą z tytułu ponoszenia kosztów działalności związku jest sprawą cywilną,

podlegającą rozpoznaniu przez sąd powszechny (por. wyrok SN z dnia 02.04.2003 r., I CK 265/02, OSNC 2004/6/99, Biul. SN 2003/10/10, Wspólnota (...) Program Lex Nr 81300) – według Sądu Najwyższego, związek komunalny powstaje bowiem w wyniku porozumienia uczestniczących w nim gmin, które dobrowolnie podporządkowują się postanowieniom przyjętego statutu. Spór dotyczący rozliczeń między związkiem a uczestniczącą w nim gminą z tytułu ponoszenia kosztów działalności związku jest sprawą cywilną, ponieważ źródłem tego sporu jest umowa zawarta między równorzędnymi podmiotami.

Podkreślić należy, iż jeżeli strona powodowa opiera dochodzone roszczenie na zdarzeniach prawnych, które mogą stanowić źródło stosunków cywilnoprawnych, to droga sądowa jest dopuszczalna – w realiach zaś niniejszej sprawy roszczenie strony powodowej wynika z łączącego strony stosunku cywilnoprawnego o treści określonej w Statucie Związku (...) z 1997 r. (tekst jednolity) oraz w Porozumieniu (...) W., Z. i B. z dnia 20.01.1999 r. Stronami stosunku cywilnoprawnego, z jakim mamy do czynienia w niniejszej sprawie są zatem Gminy tworzące Związek (...), które zobowiązały się do świadczeń określonych Statutem Związku oraz w/w Porozumieniem z 1999 r. – w celu realizacji wspólnych zadań Gminy zobowiązały się dokonywać nakładów na wspólne prowadzenie Związku, w konsekwencji czego powstał układ wzajemnych zobowiązań (Związku i poszczególnych członków oraz pomiędzy poszczególnymi członkami Związku) noszący cechy stosunku cywilnoprawnego.

Skoro zaś w okolicznościach niniejszej sprawy mamy do czynienia ze stosunkiem cywilnoprawnym, to należało rozważyć czy w tym stanie rzeczy faktycznie znajdzie zastosowanie przywoływany przez stronę powodową art. 471 k.c., zgodnie z którym dłużnik obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

Strona powodowa wywołała, iż zdarzeniem wywołującym szkodę było „wystąpienie Gminy W. ze struktur Związku i niewykonanie zobowiązania prowadzenia związku w celu wspólnego wykonywania zadań”, a w istocie, co wynikało z całokształtu twierdzeń pozwu, zaprzestanie przez Gminę W. partycypacji w finansowaniu zadań inwestycyjnych Związku (...) i dokonywania na rzecz Związku wpłat środków pieniężnych według parytetu ustalonego w Statucie Związku i w/w Porozumieniu (...) z 1999 r.

W ocenie Sądu powyższe stanowisko strony powodowej nie zasługiwało na uwzględnienie. Z poczynionych ustaleń faktycznych wynika, że powodem podjęcia uchwały o wystąpieniu Gminy W. ze Związku, skutkującej ustaniem jej członkostwa w tymże Związku było to, że z punktu widzenia uzasadnionego interesu Gminy W., w perspektywie celów i zadań Związku, określonych w § 4 Statutu Związku, cele Związku nie zostały osiągnięte – do chwili wystąpienia Gminy W. ze Związku, tj. do dnia 21.10.2003 r., ukończono budowę oczyszczalni oraz kolektorów na terenie Gminy Z. i B., jednak mimo przekroczenia planu finansowego inwestycji nie doszło do skanalizowania Gminy W.. Kwestia skuteczności prawnej wystąpienia pozwanej Gminy W. ze struktur Związku (...) (i ustania członkostwa pozwanej Gminy w Związku) - jako czynności prawa publicznego - została przesądzona w orzeczeniach administracyjnych, w tym w szczególności we wspomnianej uchwale składu 7 sędziów NSA z dnia 11.04.2005 r. (sygn. akt OPS 2/04), natomiast - w świetle złożenia skutecznego oświadczenia woli w rozumieniu art. 60 i 61 k.c. - została przesądzona w wyroku Sądu Apelacyjnego w K. Wydział I Cywilny z dnia 19.04.2007 r., sygn. akt I ACa 350/07 wydanego uprzednio w sprawie z powództwa Związku (...) przeciwko Gminie W. (vide: akta sprawy IC 1832/04 Sądu Okręgowego w K.). Kwestia istnienia zobowiązań Gminy W. względem Związku (...), w związku z jej wystąpieniem ze Związku, również została prawomocnie rozstrzygnięta w wydanym w powołanej sprawie wyroku Sądu Apelacyjnego w K. z dnia 16.10.2008 r., sygn. akt I ACa 796/08 (vide: akta sprawy I 1832/04 Sądu Okręgowego w K.). W tym stanie rzeczy, skoro Gmina W. była uprawniona do wystąpienia ze struktur Związku (...), to z chwilą, w której z niego wystąpiła, przestała być zobowiązana do świadczeń określonych w Statucie Związku. Nie sposób zatem mówić o niewykonaniu zobowiązania przez pozwaną Gminę W., skoro z chwilą ważnego i prawnie skutecznego wystąpienia pozwanego ze Związku, podstawa do spełnienia świadczenia odpadła i Gmina W. nie była już zobowiązana do jakichkolwiek świadczeń na rzecz Związku. Na tle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie budzi przy tym wątpliwości, iż okoliczności wskazywane na uzasadnienie uchwały w przedmiocie wystąpienia pozwanej Gminy ze Związku istotnie miały miejsce co sprawia, że istniały podstawy do wystąpienia pozwanej Gminy ze Związku bowiem

dalsze pozostawanie w Związku stało w sprzeczności z jej interesami. Jeżeli zatem Gmina W. nie była zobowiązana po wystąpieniu ze Związku do świadczeń na jego rzecz (na niewykonywaniu tych świadczeń powodowa Gmina B. opiera swoje roszczenie odszkodowawcze), nie można mówić o jakiegokolwiek odpowiedzialności odszkodowawczej tej Gminy wobec pozostałych członków Związku.

Wskazać nadto należy, że oświadczenie woli W. pozwanej Gminy ujawniające decyzję Rady Gminy W. co do wystąpienia ze struktur Związku stanowiło jednocześnie wypowiedzenie Porozumienia z 1999 r. Nie można zatem mówić o odpowiedzialności kontraktowej pozwanej Gminy W. w sytuacji, w której niewykonanie zobowiązania (brak udziału w finansowaniu zadań Związku) nastąpić miałyby po skutecznym wypowiedzeniu przez Gminę W. porozumienia (...) W., Z. i B. z 20.01.1999 r. ((por. wyrok SN z dnia 08.02.2012 r., V CSK 73/11). Jak zaś wynika z poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych, jeszcze przed wystąpieniem ze Związku (...) realizowała na bieżąco zaciągnięte zobowiązania i zawarte porozumienia – przyznał to zresztą również na rozprawie reprezentujący stronę powodową W. Gminy B. R. W. (2) (vide: zeznania R. W. , k. 543-544).

Z uwagi na wyjaśnienie wszystkich okoliczności niezbędnych do wydania końcowego rozstrzygnięcia na podstawie przeprowadzonych w sprawie dowodów Sąd pominął pozostałe, nieuwzględnione wnioski dowodowe stron stosownie do art. 217 §2 k.p.c. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 02.05.2012 r.).

Wobec powyższych okoliczności brak było zatem podstaw do uwzględnienia żądania strony powodowej wobec Sąd oddalił wniesione powództwo, o czym orzeczono w punkcie I. sentencji wyroku.

O kosztach procesu (punkt II. sentencji wyroku) Sąd orzekł w oparciu o art. 98 § 1 i 3 k.p.c., uwzględniając zasadę odpowiedzialności stron za wynik procesu. Na kwotę zasądzonych od strony powodowej na rzecz strony pozwanej kosztów postępowania złożyła się kwota 7.200 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika (§ 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, t. jednol. Dz. U. z 2013 r., poz. 461).

O nieuiszczonych kosztach sądowych, od których uiszczenia strona powodowa była zwolniona orzekł Sąd na zasadzie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28.07.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.jednol. Dz.U. z 2010 r. nr 90, poz. 594 z późn. zm.).